

Thuishuis Amstelveen opent bijna de deuren

IEDERE REGENBUI BEGINT MET DRUPPELS

De komende jaren verdwijnen er honderden verzorgingshuizen. Dat betekent dat jaarlijks 10.000 ouderen met een lagere zorgindicatie geen toegang meer krijgen tot intramuraal verblijf. Is dat een probleem? Nee, de meesten willen toch het liefst zelfstandig wonen. Maar er moet wel een alternatief worden geboden. Een zo'n alternatief is het Thuishuis.

De zeven individuele woningen zijn nog kaal, maar elektriciteit en sanitair zijn al aangelegd. En er kan al worden vergaderd in de gemeenschappelijke ruimte van Thuishuis Amstelveen. Dat gebeurt ook voorafgaand aan het interview. Jan Ruyten, bedenker van het Thuishuis-concept en Anna Hamelink, coördinator van Thuishuisproject Amstelveen zitten om de tafel met leden van de stichting Thuishuis Amstelveen en vertegenwoordigers van woningbouwcorporatie Eigen Haard. De oplevering van het huis binnen een groot nieuwbouwcomplex nadert. Maar er lijkt plots een probleem opgetreden, een aantal kandidaat-bewoners heeft afgezegd.

Met de huidige ontwikkelingen rond het wonen van ouderen, moet het toch geen probleem zijn dit huis vol te krijgen?

Jan Ruyten: 'Je zou zeggen van niet. Vier jaar geleden heb ik een haalbaarheidsonderzoek gedaan voor deze streek. Er zou een behoefte zijn aan tien Thuishuizen voor ongeveer 70 mensen. Op de informa-

tiedagen hebben we wel honderd potentiële kandidaten gezien. Maar als het puntje bij paaltje komt, blijkt er toch nog een drempel te zijn om als eerste een Thuishuis in te gaan. Wat dat precies is, weet ik ook niet, want de huurprijs is buitengewoon schappelijk. Eigen Haard, de woningbouwcorporatie, vraagt hier ongeveer € 420 per maand, er komen nog servicekosten bij van € 60. Maar men denkt kennelijk: ik ga toch liever eerst nog even op de wachtlijst staan. Kat uit de boom kijken, afwachten hoe het er precies gaat uitzien.'

Jan Ruyten is een gepokt en gemazeld professional in zorg en welzijn. Aanvankelijk werkte hij in de jeugdzorg, later was hij directeur en bestuurder van een thuiszorgorganisatie. Als vrijwilliger heeft hij in Woerden een hospicehuis gesticht en de landelijke koepel geïnitieerd. In dezelfde gemeente heeft hij de Wmo-raad opgezet en vervolgens ook de landelijke koepel van Wmo-raden. Hij zegt: 'Als iets klaar is, loopt en financieel gezond is, ben ik klaar. Ik ben echt een pionier.'

In 2006 is hij begonnen met de stichting Thuis in Welzijn, een onderneming voor maatschappelijke ondersteuning, met als kerngedachte dat professionals vrijwilligers dienen te ondersteunen. Daaruit is het Thuishuisproject ontstaan. Dat project wordt gerund door vrijwilligers en bestaat uit twee delen: het Thuishuis, een kleinschalige woonvorm voor alleenstaande ouderen die niet alleen willen wonen en/of

'Straks is het huis vol en zorgt de groep voor zichzelf'

(dreigen te) vereenzamen. Daarnaast zijn de vrijwilligers ook actief in de betreffende buurt voor dezelfde doelgroep, in de vorm van Thuisbezoek. Er is een Thuishuis in Deurne; die in Harderwijk, Nijmegen en Woerden komen eraan. Daarnaast zijn er plannen voor een Thuishuisproject voor dementerenden en een voor oudere migranten. Jan Ruyten legt uit: 'Ik heb het project ooit bedacht ter voorkoming en bestrijding van eenzaamheid bij alleenstaande ouderen. Thuishuis en Thuisbezoek worden georganiseerd door een vrijwilligersstichting. Daar zitten bestuursvrijwilligers uit de plaats in. Er zijn operationele vrijwilligers, die met name bezig zijn met het Thuisbezoek. En er is een betaalde kracht, de vrijwilligerscoördinator die het project te ondersteunt.' Coördinator in Amstelveen is Anna Hamelink. Toen de kleine zorginstelling waarvoor zij dertien jaar werkte, moest fuseren met een grote instelling, voelde zij er zich niet meer thuis. 'Ik heb ontslag genomen en ben voor mezelf begonnen', zegt zij. 'Sinds juli vorig jaar ben ik betrokken bij stichting Thuishuis Amstelveen. Ik coördineer zowel vrijwilligers alsook de operationele zaken voor het Thuishuis. Ik ben de contactpersoon voor de vrijwilligers, de bewoners en organisaties. Spin in het web vind ik zelf.'

Wanneer hier eenmaal mensen wonen, bent u dan ook een soort conciërge?

Anna laat Jan het antwoord geven: 'Dat zie je helemaal verkeerd, want dat is toch een bepaalde manier van zorg. Mijn droom is: het huis is straks vol en dan is het de groep die voor zichzelf zorgt. Als zij er niet uitkomen, kunnen zij altijd Anna bellen met een vraag. Wanneer Anna inzet regelt, dan altijd met het idee dat zij het straks weer zelf kunnen doen. In Deurne is het eerste Thuishuis anderhalf jaar geleden geopend. Daar achtte de bewoners het aanvankelijk nodig om iedere veertien dagen contact te hebben met de coördinator. Dat is nu op afroep, alleen als zij ergens tegenaan lopen, waarvan ze denken dat ze het niet zelf kunnen oplossen. Het regelt zich vanzelf.'

Hoeveel vrijwilligers zijn er hier in Amstelveen actief?

Anna Hamelink: 'Er zijn nu zo'n vijftien vrijwilligers die Thuisbezoeken doen in de wijk en ontmoetingsactiviteiten organise-

ren. Zij kunnen straks ook assisteren in het Thuishuis. Er kan bijvoorbeeld een vrijwilliger zijn die helpt met formulieren invullen. We hebben ook vrijwilligers die graag wat technisch aanpakken of willen helpen met de tuin. Maar er zijn ook gespreksvrijwilligers en activiteitsvrijwilligers.'

Is er een algemene deler voor de vrijwilliger, wat moet hij of zij kunnen?

Anna: 'Met name de visie delen. Wat we ze echt moeten bijbrengen, is dat het inderdaad gaat om het activeren, het stimuleren, het duwtje in de rug geven, maar het absoluut niet overnemen van de mensen. We gaan niet voor ze zorgen. Want het is heel makkelijk om iemand bij de hand te nemen en het voor die persoon te doen, zo werkt het vaak met hulpverleners. Maar in ons geval moeten de mensen zaken zelf oppakken met steun van de vrijwilliger. Dat heeft meer kans van slagen.'

Het Thuishuis lijkt een goede oplossing in het streven om ouderen langer zelfstandig te laten wonen, maar is het geen druppel op de gloeiende plaat?

Jan Ruyten: 'Als je in aantallen kijkt, heb je absoluut gelijk. Maar, iedere regenbui begint met druppels. Als je kijkt naar de belemmerende factoren, waarom er niet in iedere gemeente een Thuishuis wordt opgezet, moet je kijken naar hoe het in Nederland is georganiseerd. Het zorg- en welzijns-machtsmonopolie houdt het bestaande systeem in stand. Sommige instellingen zijn zo groot geworden, dat zij niet eens in omvang kunnen slinken. Dan gaan andere motieven en rol spelen dan die feitelijk met zorg hebben te maken. Dan krijg je krantenkoppen over "ontslaggolven van mensen in de zorg". Dat zijn andere motieven dan waarom je de zorg ooit heb geregeld. Dat die hele zorg voor een deel wordt afgebroken, daar ben ik voor. Want een hoop van die zorg is helemaal niet nodig. Het is iets waar we aan gewend zijn geraakt. Als ik je vertel dat ik een aantal jaren geleden een indicatie kon krijgen om voor mijn buurvrouw boodschappen te doen, dan denk ik: we zijn toch erg doorgeschoten.'

Het Thuishuis is misschien een druppel op de gloeiende plaat, maar er zijn weinig andere initiatieven?

'De pareltjes moet je zoeken op dit ogenblik. Dat schiet niet op. We hebben het ministerie gevraagd om te investeren in wat wij een Daadkrachtproject noemen. Laat ons minimaal een vijftal Thuishuisprojecten ineens neerzetten, laat dat maatschappelijk rendementsonderzoek meelopen, en dat een vervolg geven als een soort aanjaagfunctie in de herijking van woningbouwcorporaties en herijking van zorg. Zo kan het ook en voorbeeld doet volgen.'

En hoe reageert het ministerie?

'Dat reageert er heel goed op. Alleen, daar waar belangen een rol spelen – en dat is zeker zo in de zorg- en welzijnssector – betekent dat een belemmerende factor. Want wie gaat nu investeren? Ik opereer buiten het systeem en ik fiets door al die potjes heen: Wmo, zorgverzekering, AWBZ. Ik kijk wat mensen nodig hebben en weet zeker dat het fors goedkoper kan. Alleen die potjes passen dan weer niet. En dat maakt het op dit moment wat lastig om zaken te realiseren.'

Is dat de grote frustratie?

'Zeer.'

Denk u dat het wel de goede kant opgaat?

'Het is spannend op dit moment. Voorlopig ziet het er nog niet naar uit dat het echt anders wordt. Vandaar dat wij onze strategie hebben gewijzigd en landelijk partijen voor onze ideeën proberen te winnen. Er zijn te weinig prikkels vanuit de politiek om geld beschikbaar te krijgen. Investering van overheidsweg is nu nodig. Blijft dat uit, dan blijft het op personen hangen. En dan wordt het bijna fysiek: hoe lang houd ik dat vol?'

Dat zou ook mijn vraag zijn: hoe lang houdt u dit nog vol?

'We weten dat vijftig procent van de mensen in de zorg overweegt om te stoppen met hun baan. Ik zie veel van die mensen in dit soort projecten terugkomen. Omdat ze hier hun intrinsieke motivatie om met mensen om te gaan wel kunnen realiseren. Dus ben ik vaak kritisch over de huidige zorg. Niet zozeer over de werkvloer, maar over het systeem. Hoe hebben wij het systeem zo laten verworden dat we er bijna niet meer vanaf kunnen?' ■

Meer informatie: www.thuishuis.org